

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA OBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA OBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU**

Broj: 03-16-1-802/19

Sarajevo, srpanj 2019. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA.....	5
II. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	10
III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	12
1. KRITERIJI	12
2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	12
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	15
3.1 Organizacija i rukovođenje	15
3.2 Finacijsko upravljanje i kontrola	16
3.3 Prevencija korupcije	16
4. PRORAČUN	17
4.1 Program rada i izvješće o radu	18
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	18
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna.....	18
5.1.1 Bruto plaće.....	19
5.1.2 Naknade troškova zaposlenih	19
5.1.3 Izdaci za uporabu vozila	19
5.1.4 Nabava materijala	20
5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje	20
5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge	20
5.1.7 Ugovorene usluge.....	21
5.1.8 Kapitalni izdaci	21
5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja	22
5.2 Bilanca stanja	25
5.2.1 Sredstva.....	25
5.2.2 Obveze.....	27
5.2.3 Popis sredstava i obveza	28
5.2.3.1 Popis potraživanja i obveza	29
5.2.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine bivših ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije BiH	30
5.4. Pregled dinamike zapošljavanja.....	31
6. JAVNE NABAVE.....	31
6.1. Nabava telekomunikacijske opreme	33
6.2. Nabava avio karata.....	34
6.3. Nabava vojne opreme.....	34
6.4. Nabava hrane.....	35
6.5. Nabava motornih vozila.....	36
7. OSTALO	36
7.1. IT revizija.....	36
7.2. Sudbeni sporovi	38
7.3. Donacije	39
8. KOMENTARI	40
PRIVITCI.....	41

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća, i u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2018. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelju za mišljenje sa rezervom*, financijska izvješća **Ministarstva** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje sa rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. Dio pokretne perspektivne vojne imovine nije vrijednosno evidentiran u poslovne knjige Ministarstva, s obzirom da proces procjene imovine još uvijek nije završen (točka 5.2.4. Izvješća).

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti¹

Ne izražavajući daljnju rezervu na mišljenje o finansijskim izvješćima, skrećemo pozornost na sljedeće:

- Pojedine pozicije izdataka (ugovorene usluge) nisu iskazane po strukturi određenoj Proračunom Ministarstva i Pravilnikom o računovodstvu proračuna institucija BiH (točka 5.1.7 Izvješća);
- Popis potraživanja i obveza nije u cijelosti izvršen sukladno važećim propisima o vršenju popisa i samom svrhom popisa (točka 5.2.3.1 Izvješća).

Ključna pitanja revizije²

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvješća kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja navedenih u dijelu *Temelj za mišljenje sa rezervom*, utvrdili smo da su sljedeća pitanja ključna pitanja revizije koja treba objaviti u našem izvješću:

Status nepokretne perspektivne i nepokretne neperspektivne vojne imovine

Ministarstvo je u Izvješću o radu za 2018. godinu objavilo informaciju o provedenim aktivnostima koje se odnose na status pokretne i nepokretne vojne imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (OS BiH)³ definirane su 63 (41 u Federaciji BiH i 22 u Republici Srpskoj) lokacije vojne namjene koje su perspektivne za OS BiH i koje trebaju biti knjižene kao vlasništvo Ministarstva. Međutim, još uvijek nije u potpunosti riješeno pitanje nadležnosti nad nepokretnom perspektivnom vojnom imovinom čije rješavanje ovisi o političkim autoritetima u BiH. Principi o raspodjeli nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine dogovoreni su i potpisani 09.03.2012. godine od strane predsjednika šest političkih stranaka u BiH i u tijeku su aktivnosti na realizaciji zaključaka koji obuhvaćaju perspektivnu i neperspektivnu vojnu imovinu.

Napominjemo da je i novim Pregledom obrane, kojeg je usvojilo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, utvrđeno 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine. Pravobraniteljstvo BiH je do sada uknjižilo 33 perspektivne lokacije u zemljišno-knjižne evidencije.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Zakonom o obrani BiH i Sporazumom o temeljnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti

¹ Odjeljak kojim revizor skreće pozornost korisnicima izvješća na pitanja koja su prezentirana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvješća; u revizijskoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

² Svrha priopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacijske vrijednosti izvješća o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljanu reviziju. Priopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvješća kako bi im pomogle u shvatanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći utjecaj na proračun Bosne i Hercegovine i na konsolidirana finansijska izvješća proračuna Bosne i Hercegovine (ISSAI 1701- Priopćavanje ključnih pitanja revizije u revizorskom izvješću).

³ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

za potrebe obrane iz 2007. godine⁴, zaključenim između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta, definirano je da se na korištenju kod Oružanih snaga BiH nalaze 42 neperspektivne lokacije koje se trebaju predati vladama entiteta. Zaključno sa krajem 2018. godine u Ministarstvu se još uvijek nalaze 24 neperspektivne vojne lokacije, od kojih su 12 spremne za predaju vladama entiteta. U 2018. godini nije predana niti jedna neperspektivna lokacija, a početkom 2019. godine je jedna lokacija predana Vladi Federacije BiH.

Iako je Ministarstvo proteklih godina poduzimalo brojne aktivnosti u svezi procesa predaje nepokretne neperspektivne imovine, realizacija ove aktivnosti teče izuzetno sporo i ne ovisi samo o Ministarstvu, već prvenstveno ovisi o zainteresiranosti entitetskih vlada za preuzimanje ovih objekata.

Neriješeno pitanje nepokretne perspektivne i neperspektivne imovine je dugogodišnji problem koji značajno opterećuje Ministarstvo, a njegovo rješavanje ne ovisi samo o Ministarstvu, već i od drugih nadležnih institucija (Parlamentarne skupštine BiH, Predsjedništva BiH, Pravobraniteljstva BiH i vlada entiteta), kao i od dogovora političkih autoriteta. Ministarstvo u Izvješću o radu navodi da je proces implementacije Sporazuma u znatnoj mjeri usporen zbog nepostizanja političkog dogovora po pitanju statusa vojne imovine. Ministarstvo nema mehanizme da implementira spomenuti Sporazum.

Ova problematika, koja je jedan od segmenata opće problematike državne imovine, ima veliki značaj sa aspekta registracije imovine, vlasništva i evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva te popisa stalnih sredstava i imovine, što sve skupa za posljedicu utječe na točnost i pouzdanost finansijskih izvješća Ministarstva. Neriješeno pitanje i sporost u preuzimanju nepokretne neperspektivne imovine od strane vlada entiteta BiH utječe na povećane troškove Ministarstva, s obzirom na to da Ministarstvo mora angažirati dodatna sredstva i osoblje na čuvanju i održavanju velikog broja objekata koji po Sporazumu pripadaju entitetima.

Zakonski temelj za upravljanje nepokretnom imovinom (osim gore navedenih sporazuma) na razini države još nije donesen, a entitetski propisi su često u koliziji i ne daju adekvatna rješenja za reguliranje prava i obveza na nepokretnoj imovini u posjedu Ministarstva. Nije donesen Zakon o državnoj imovini i nije donesen detaljan sporazum o raspolaganju pravima i obvezama na nepokretno neperspektivnoj imovini u djelu upravljanja tom imovinom.

Postupcima revizije obuhvaćene su aktivnosti Ministarstva, a vezano za činjenicu da još uvijek nije riješeno pitanje raspolaganja nepokretnom vojnom imovinom, što je jedan od otežavajućih faktora na postizanju programskih ciljeva i predstavlja rizik za efikasno i transparentno upravljanje javnim financijama. Ministarstvo kontinuirano poduzima aktivnosti vezane za prikupljanje imovinsko-pravne dokumentacije za perspektivne lokacije.

Uvjerili smo se da je Pravobraniteljstvo BiH, kao zakonski zastupnik institucija BiH, u saradnji sa Pravnom službom Ministarstva, uputilo zahtjeve za promjenu upisa - uknjižbu perspektivnih lokacija - nadležnim organima na teritoriji Federacije BiH i Republike Srpske. Navedeni zahtjevi rezultirali su uknjižbom lokacija samo na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, njih 33, dok je 16 zahtjeva za uknjiženje na području Republike Srpske u postupku, te se može reći da postoji razlika u postupanju entitetskih organa u svezi sa ovim zahtjevima.

Napominjemo da su, u svezi ovog pitanja, predsjedavajući Vijeća ministara BiH i premijeri entitetskih vlada, potpisali i Sporazum o temeljnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe obrane, od 12.07.2007. godine.

⁴ Sporazum broj: 01-03-1657/07 iz .2007. godine

Neriješen status imovine, osim problema angažiranja sredstava za njeno održavanje i osiguranje, predstavlja i problem sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik za eventualne zlouporabe i nesavjestan odnos pri raspolaganju imovinom. Ova imovina još uvijek nije iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Popisna povjerenstva Oružanih snaga BiH su popisala svu nepokretnu perspektivnu imovinu s podacima o veličini, katnosti, lokaciji, namjeni i korisniku objekta. Međutim, nisu mogla izvršiti sravnjenje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem što i jeste bit obavljanja popisa. Dakle, uslijed neiskazivanja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva, pozicija stalnih sredstava u bilanci stanja je podcijenjena za nepoznat iznos. Neiskazivanje imovine u poslovnim knjigama predstavlja problem i sa stajališta evidentiranja investicijskih ulaganja, sanacije i rekonstrukcije na neuknjiženim objektima.

Neriješen status imovine, osim problema angažovanja sredstava za njeno održavanje i osiguranje, predstavlja i problem sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik nenamjenskog raspolaganja sredstvima.

Ured za reviziju je i prethodnih godina u izvješćima Ministarstva ukazivao na neriješen status vojne imovine. Konstatirano je da Ministarstvo u poslovnim knjigama nema evidentirana početna stanja imovine, odnosno nema vrijednosno evidentiranu imovinu preuzetu od entitetskih ministarstava, ali raspolaže sa određenim evidencijama stalnih sredstava u naturalnom obliku. U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su samo ulaganja u određene objekte i nabavu opreme izvršenu iz Proračuna institucija i međunarodnih obveza BiH.

S obzirom na to da ova problematika ne ovisi samo o Ministarstvu, sve relevantne institucije dužne su poduzeti radnje iz svoje nadležnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obvezama na nepokretnoj imovini.

Nadalje, u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH, potrebno je iskoristiti sve pravne lijekove i mehanizme kako bi se, po istom principu na cijeloj teritoriji BiH, ishodio upis prava vlasništva nad predmetnim nekretninama u korist Bosne i Hercegovine.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo **Ministarstva** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li su financijska izvješća kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljam revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su temeljeni na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira sa rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvješća tekućeg razdoblja i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da o danom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvješću, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvješćivanja.

II. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi sa revizijom finansijskih izvješća **Ministarstva** za 2018. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Ministarstva** za 2018. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziju institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izazivajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na:

- slabosti i nedostatke kod pojedinih procedura javnih nabava roba, usluga radova i informacijskih sustava te sustavne slabosti unutarnjih kontrola u dijelu javnih nabava (točka 6. Izvješća).

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje

Ministarstva, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 23.07.2019. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

III. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (F BiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o financiranju institucija BiH
- Zakon o unutarnoj reviziji
- Zakon o obrani BiH
- Zakon o službi u OS BiH

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2017. godinu i sačinio Izvješće o finansijskoj reviziji. Ministarstvu je dato mišljenje s rezervom na finansijska izvješća za nepokretnu i pokretnu perspektivnu imovinu koja nije procijenjena i uknjižena u poslovne knjige Ministarstva i za popis sredstava, obveza i potraživanja, uz skretanje pozornosti vezano za: slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih donacija, potencijalne obveze u svezi sa sudskim sporovima, te neriješeni status nepokretne i pokretne neperspektivne vojne imovine koja dodatno opterećuje proračun Ministarstva i pozitivno mišljenje na usklađenost sa zakonima i drugim propisima sa skretanjem pozornosti na slabosti sustava unutarnjih kontrola vezano za provođenje procedura javnih nabava. U Izvješću su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Ministarstvo je postupilo sukladno članu 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestilo nas o poduzetim aktivnostima na realizaciji danih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identificiranih u izvješću o obavljenoj reviziji za 2017. godinu. *Ministarstvo je izradilo Integralni akcioni plan za otklanjanje utvrđenih nedostataka u izvješću o finansijskoj reviziji za 2017. godinu (IAP) koji sadrži zapažanja i preporuke revizije, odgovor rukovodstva o danim preporukama i mjere za otklanjanje utvrđenih propusta sa preciznim rokovima u cilju realizacije danih preporuka.*

Uvidom u poduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
Ministarstvo kontinuirano radi na unaprjeđenju sustava unutarnjih kontrola s ciljem uklanjanja identificiranih slabosti.			
Ministarstvo poduzima određene aktivnosti prema nadležnim institucijama po pitanju raspolaganja vojnom imovinom, međutim proces još uvijek nije završen.			
Ministarstvo je, sukladno relevantnim propisima, sačinilo popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i izradilo registar rizika.			
Ministarstvo nije uputilo zahtjev prema Upravi za neizravno oporezivanje BiH za povrat plaćenih trošarina na lož ulje.			
Poduzimaju se aktivnosti u prevazilaženju slabosti kod procesa planiranja, realizacije i evidentiranja kapitalnih izdataka.			
Ministarstvo i dalje ne vrši redovito sravnjenje potraživanja i uplata po potraživanjima, ali se poduzimaju određene aktivnosti na njihovoj naplati.			
Još uvijek nije osigurano potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i načela kako bi iskazana salda na poziciji potraživanja bila točna i odražavala stvarno stanje.			
Ministarstvo nije realiziralo sredstva od izvršenog transfera iz 2010. godine (oko 457.968 USD), ali, prema raspoloživim informacijama i dokumentaciji koje smo dobili tijekom revizije, u tijeku je isporuka ugovorenih vozila.			
Obustavljena je praksa realizacije izdataka za putničko zdravstveno osiguranje putem blagajne te se isti realiziraju kod dobavljača sa kojim je zaključen ugovor.			
Ministarstvo još uvijek nije naplatilo potraživanja od poduzeća 'DELIKOMAT' d.o.o. Tomislavgrad za zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata za tople i hladne napitke i aparate sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama MO i OS BiH, ali je pokrenuta procedura naplate potraživanja putem Pravobraniteljstva BiH.			
Ministarstvo nije riješilo problem neslaganja u saldima dobavljača što se značajnijim dijelom odnosi na stanja elektrodistribucija.			
Ministarstvo je, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, djelomično otklonilo neslaganja na kontima obveza, ali dio neslaganja još uvijek postoji. Također, Ministarstvo je sa nadležnim poreskim upravama radilo na usuglašavanju stanja obveza za poreze i doprinose, ali taj proces još uvijek nije doveden do kraja.			
Unaprijeđen je popis stalnih sredstava (sačinjena je rekapitulacija popisanih sredstava po vrsti			

sredstava i lokacijama sa vrijednosnim pokazateljima), dok popis potraživanja i obveza ponovo nije bio sveobuhvatan i nije izvršen sukladno važećim propisima.			
Još uvijek nije okončan proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine sukladno Zakonu o obrani i potpisanim sporazumom između vlada entiteta i Vijeća ministara BiH.			
Ministarstvo kontinuirano radi na procjeni pokretne perspektivne vojne imovine i ove aktivnosti su u završnoj fazi.			
Ministarstvo kontinuirano poduzima aktivnosti na unaprjeđenju cjelokupnog sustava javnih nabava od procesa planiranja pa do realizacije nabava.			
Ministarstvo ni u 2018. godini nije uspjelo provesti proceduru nabave aviokarata.			
Ministarstvo nije otklonilo slabosti vezane za tehničke specifikacije te propuste prilikom evaluacije ponuda kod nabave IT opreme.			
Ministarstvo ni u tekućoj godini nije uskladilo planirani broj postupaka javne nabavke za koje se planira provesti e-aukcija sa odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije.			
Ministarstvo je izvršilo korekcije naknadno uočenih nedostatka i otklonilo problem obračuna troškova stanovanja na sustavu za kontrolu i evidenciju plaća.			
Ministarstvo je dovršilo implementaciju, testiranje i prijem preostalih modula DMS sustava.			
Ministarstvo je osiguralo proračunska sredstva te pravovremeno započelo i okončalo proceduru nabave usluge za tehničku podršku održavanja Oracle licenci za 2019. godinu.			
Još uvijek nije u potpunosti unaprijeđen proces upravljanja i koordinacije u procesima javnih nabava IT opreme jer se ista ne realizira sukladno godišnjem planu.			
Okončane su neophodne aktivnosti i sve zalihe objedinjene u novom modulu te su organizirane interne obuke za nove korisnike modula zaliha.			
Ministarstvo poduzima aktivnosti vezane za objedinjavanje svih stalnih sredstava u modul stalnih sredstava.			
Ministarstvo provodili konsultacije sa Ministarstvom financija i trezora BiH u cilju efikasnijeg korištenja modula i upravljanja dugotrajnom imovinom.			
Ministarstvo poduzima aktivnosti vezano za upis vlasništva nad nepokretnom vojnom imovinom, međutim proces je usporen i nema značajnog napretka.			
Nije uspostavljen efikasan proces upravljanja i praćenja realizacije donatorskih novčanih sredstava vodeći računa o mogućnosti korištenja raspoloživih donatorskih sredstava pri planiranju financiranja određenih aktivnosti iz proračuna.			

Nije uspostavljen efikasan način prijema i evidentiranja naturalnih donacija niti je unaprijeđena saradnja sektora uključenih u proces prijema i evidentiranja donacija.			
Ministarstvo je redovno dostavljalo zahtjev za povrat PDV-a plaćenog u 2018. godini i uspostavilo odgovarajuće evidencije. Međutim, Ministarstvo još uvijek nije, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, riješilo pitanje povrata PDV-a koji se plaća u jednoj godini, a povrat ostvaruje u narednom razdoblju.			
Izvršena je procjena stanja vozila koja su bila predmetom javne prodaje putem licitacije.			
Ministarstvo je izvršilo izmjenu uvjeta za prodaju sekundarnih sirovina putem licitacije u smislu da omogući učešće što većeg broja ponuđača kako bi se postigla što bolja cijena.			
Ministarstvo je radilo na unapređenju blagajničkog poslovanja i u narednom razdoblju bi se, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, trebala uspostaviti elektronska blagajna što će omogućiti ažurnije evidentiranje i vođenje blagajne.			
Višegodišnji kapitalni projekt remonta helikoptera još uvijek nije realiziran i u tijeku su aktivnosti na prevazilaženju ovog problema.			
Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja djelatnih vojnih osoba.			

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima. Temelj funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja čiji je polazni temelj donošenje adekvatnih propisa i postavljanje adekvatne organizacijske strukture.

Postupcima revizije konstatirana su određena poboljšanja na uspostavi efikasnog sustava unutarnjih kontrola (redovno održavanje radnih sastanaka i stručnih kolegija, unaprjeđuju se postojeći i donose se novi interni akti, poduzimaju se aktivnosti na procjeni i evidentiranju vrijednosti materijalnih sredstava pokretne perspektivne vojne imovine u poslovne knjige, poduzimaju se aktivnosti za predaju nepokretne vojne imovine entitetima i sl.). Međutim, i dalje su uočene određene slabosti u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola (neažurnost računovodstva i nedostatak kvalitetnih analiza, slabosti u sustavu javnih nabava i sl.).

3.1 Organizacija i rukovođenje

Ministarstvom rukovodi ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra obrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra obrane za upravljanje resursima. Ministarstvo je krajem 2018. godine napustio zamjenik ministra za upravljanje resursima.

Odredbama Zakona o obrani definirane su organizacijske i administrativne te komandne nadležnosti ministra obrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na svojoj 31. sjednici, održanoj 24.11.2016. godine usvojilo dokumente „Pregled obrane“ i „Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.–2027.“. Navedeni dokumenti bi trebali dati stratešku viziju razvoja obrambenog sustava Bosne i Hercegovine do 2027. godine.

Unutarnje ustrojstvo i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu, na koji je Vijeće ministara BiH dalo suglasnost 2006. godine, i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2015. godine. U tijeku je izrada novog pravilnika o unutarnjem ustrojstvu prema potrebama Ministarstva.

3.2 Financijsko upravljanje i kontrola

Sustav financijskog upravljanja i kontrole je implementiran sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH⁵, Priručniku za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Ministarstvo je sačinilo popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i izradilo registar rizika. Vezano za aktivnosti u obliku pisanih politika i procedura za procese, Ministarstvo posjeduje interna pravila i procedure za ključne procese i kontinuirano radi na donošenju novih i ažuriranju postojećih. Potrebno je nastaviti sa aktivnostima i u narednom razdoblju ažurirati Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu vezano za definiranje opisa poslova rukovoditelja na svim razinama, na način da se uvedu njihove obveze za uspostavu i razvoj sustava financijskog upravljanja i kontrole i upravljanja rizicima iz njihove nadležnosti. Također, Ministarstvo je popunilo obrazac godišnjeg izvješća o financijskom upravljanju i kontroli za 2018. godinu i dostavilo ga Središnjoj harmonizacijskoj jedinici.

Unutarnja revizija: Ministarstvo je formiralo jedinicu unutarnje revizije koja je kadrovski popunjena u punom kapacitetu. Sukladno Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH⁶ i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁷, unutarnja revizija Ministarstva nadležna je za obavljanje funkcije unutarnje revizije u Ministarstvu (Ministarstvo obrane i Oružane snage). Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva je definirano da radom Jedinice za unutarnju reviziju Ministarstva rukovodi rukovoditelj sa statusom rukovodećeg državnog službenika koji za svoj rad odgovara ministru. Ministarstvo je Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora 26.02.2019. godine dostavio Godišnje izvješće Jedinice za unutarnju reviziju Ministarstva.

3.3 Prevencija korupcije

Sukladno Strategiji za borbu protiv korupcije 2015.–2019. Vijeća ministara BiH i Akcijskim planom za provođenje Strategije, Ministarstvo je donijelo i Agenciji za koordinaciju i borbu protiv korupcije dostavilo Izvješće o implementaciji Akcijskog plana (2015.–2019). Kako je borba protiv prijevare i korupcije izuzetno važna u Ministarstvu, zbog same prirode djelatnosti i kompleksnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH, definirane su procedure za prevenciju korupcije (donesen Etički kodeks, stavljena u funkciju web stranica za prijavu korupcije, itd.). Također, osoblje Ministarstva učestvuju na seminarima i radionicama, u zemlji i inozemstvu,

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Pojedino osoblje Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a.

4. PRORAČUN

Ministarstvo je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavio zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2018. godinu u ukupnom iznosu od 284.093.000 KM. Pored toga, u dodatku (aneksu) proračunskog zahtjeva Ministarstvo je zahtijevalo dodatnih 255.755.000 KM, tako da je ukupna projekcija proračuna Ministarstva za 2018. godinu iznosila 539.848.000 KM. Ministarstvu niti ove, kao niti prethodnih godina, nije odobren aneks proračunskog zahtjeva, iako je Ministarstvo dostavilo detaljna obrazloženja potrebnih sredstva.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁸, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od 283.893.000 KM, što je za 1.796.000 KM manje u odnosu na prethodnu godinu. Sredstva su odobrena prema sljedećoj strukturi:

- 279.250.000 KM - tekući izdaci,
- 37.000 KM - kapitalni grantovi i transferi i
- 4.606.000 KM - kapitalni izdaci.

Pored navedenih sredstava, Ministarstvo je raspolagalo s prenesenim neiskorištenim sredstvima po višegodišnjim projektima i sredstvima donacija u ukupnom iznosu od 23.026.771 KM (za višegodišnja kapitalna ulaganja 21.633.584 KM i novčane donacije 1.393.187 KM), tako da je Ministarstvo u 2018. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 306.919.771 KM.

Ministarstvo je tijekom godine, sukladno Instrukciji o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2018. godinu i odlukama Ministarstva financija i trezora BiH, u dva navrata prestrukturirao rashode u ukupnom iznosu od 3.080.000 KM:

Prestrukturiranje rashoda	Umanjenje KM	Uvećanje KM
Troškovi tekućeg održavanja	1.310.000	
Troškovi materijala	370.000	
Ugovorene usluge	300.000	
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	245.000	
Putni troškovi	200.000	
Troškovi prijevoza	200.000	
Nabava opreme	195.000	
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	160.000	
Troškovi telefonskih usluga	100.000	
Višegodišnja kapitalna ulaganja-helikopteri		1.300.000
Naknade troškova zaposlenih		1.100.000
Troškovi energije i komunalnih usluga		680.000
Ukupno	3.080.000	3.080.000

Analizirajući uzroke i obrazloženja zahtjeva za prestrukturiranja rashoda, ista su ocijenjena kao opravdana.

Ukupno izvršenje proračunskih sredstava na poziciji tekućih i kapitalnih izdataka iznosilo je 278.814.910 KM, odnosno 98% u odnosu na raspoloživa sredstva. U strukturi izvršenih proračunskih sredstava dominiraju sredstva za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 8/18

(zborno 243.702.510 KM). Izvršenje na višegodišnjim projektima iznosilo je 6.231.027 KM (27%), a na novčanim donacijama 80.637 KM (6%).

4.1 Program rada i izvješće o radu

Plan i program rada Ministarstva za 2018. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH, a Izvješće o radu Ministarstva za 2018. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH i Vijeću ministara BiH.

Uvidom u Program rada i Izvješće o radu Ministarstva za 2018. godinu, konstatirali smo da je stepen realizacije programa rada u 2018. godini 88,20%. Ministarstvo je od 148 planiranih aktivnosti realiziralo 128 aktivnosti, djelomično realiziralo 12, a 5 aktivnosti je ostalo nerealizirano. U Izvješću o radu istaknuti su problemi prouzrokovani nedostatkom proračunskih sredstava kao što su: otežano funkcioniranje obrambenog sustava BiH i rad Ministarstva, onemogućen razvoj infrastrukture i opremanja, te značajnijeg poboljšanja logističke funkcije održavanja. Zbog navedenih okolnosti, tehničko stanje i starosna struktura postojećih materijalno tehničkih sredstava nije na zadovoljavajućoj razini, a nisu postojale ni pretpostavke za izradu i realizaciju značajnih projekata koji bi pokrenuli modernizaciju Oružanih snaga BiH. Također, funkcionalni sustav upravljanja personalom bio je opterećen nemogućnošću adekvatne personalne popune u oblasti logistike i letачkog i specijalističkog kadra. U izvješću su definirani težišni zadaci za 2019. godinu kao što su: Implementacija dokumenata 'Pregled obrane' i 'Plan razvoja i modernizacije OS BiH za razdoblje 2017.-2027. godina', rješavanje pitanja raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom, rješavanje viškova naoružanja i municije, dalje jačanje međunarodne suradnje i druga pitanja.

5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Ministarstvo je sačinilo Godišnje finacijsko izvješće za 2018. godinu i dostavilo ga nadležnim organima i institucijama sukladno važećim propisima, ali ne i u utvrđenom roku, o čemu je obavijestilo Ministarstvo financija i trezora BiH. Izvješće je dostavljeno Ministarstvu financija i trezora BiH 23.03.2019. godine, dok je Zakonom o financiranju institucija BiH i Pravilnikom o finacijskom izvješćivanju institucija BiH propisan rok najkasnije do 01.03.2019. godine. Godišnja finacijska izvješća Ministarstva objavljena su na web stranici Ministarstva (<http://www.mobih.gov.ba>).

Analizom bilješki uz finacijska izvješća konstatirano je da one ne sadrže detaljna narativna obrazloženja vezano za zabilješke u Bilanci stanja.

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno Godišnje finacijsko izvješće dostaviti nadležnim institucijama u roku koji je određen Zakonom o financiranju institucija BiH i Pravilnikom o finacijskom izvješćivanju institucija BiH.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zborno, u razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 285.126.574 KM što je, u odnosu na rashode planirane proračunom za 2018. godinu, manje za 21.793.196 KM.

Značajni rashodi iz proračuna odnose se na:

- bruto plaće (188.581.510 KM),
- naknade zaposlenih (55.121.000 KM),
- izdatke za energiju i komunalne usluge (6.836.747 KM),
- nabavu materijala (7.837.480 KM),
- izdatke za usluge prijevoza i goriva (4.297.047 KM),
- izdatke za tekuće održavanje (5.414.977 KM), itd.

Od ukupno realiziranih izdataka, izvršenje na tekućim izdacima iznosi 275.342.185 KM ili 99%, na kapitalnim izdacima 3.472.725 KM ili 87%, donatorskim sredstvima 80.637 KM ili 6%, dok su višegodišnja kapitalna ulaganja (VKU) realizirana u iznosu od 6.231.027 (27%).

Nerealizirana sredstva u iznosu od 21.793.196 KM najvećim dijelom se odnose na neutrošena sredstva za višegodišnja kapitalna ulaganja, novčane donacije i tekuće izdatke (plaće i naknade, izdaci za usluge prijevoza i goriva, itd.).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

5.1.1 Bruto plaće

Bruto plate i naknade iz plaća na 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 188.581.510 KM, od čega neto plaće i naknade iznose 106.840.618 KM, a porezi i doprinosi 81.740.892 KM. Bruto plaće i naknade su manje u odnosu na prethodnu godinu za 570.472 KM što je najvećom dijelom posljedica manjeg prosječnog broja zaposlenih u 2018. godini.

Prosječan broj zaposlenih za koje su isplaćene bruto plaće u Ministarstvu bio je 9.615. Proračunom za 2018. godinu planirano je 10.011 zaposlenih, a na 31.12.2018. godine u Ministarstvu je bilo 9.945 zaposlenih.

5.1.2 Naknade troškova zaposlenih

Naknada troškova zaposlenih na 31.12.2018. godine iskazane su u iznosu od 55.121.000 KM. Značajni iznosi odnose se na:

- naknade za prijevoz sa posla i na posao (14.565.387 KM),
- naknade za topli obrok tijekom rada (9.460.924 KM),
- naknade za smještaj vojnih i drugih osoba (8.885.948 KM),
- naknade za odvojeni život (6.773.313 KM),
- poreze i doprinose na naknade (4.815.449 KM), itd.

Naknade zaposlenih se obračunavaju i isplaćuju prema odlukama Vijeća ministara BiH koje reguliraju obračun i isplatu naknada.

5.1.3 Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu službenih vozila Ministarstva (Ministarstvo i Oružane snage BiH) u 2018. godini iznose 5.642.701 KM. Izdaci se odnose na:

- gorivo (3.474.903 KM),

- materijal i usluge za održavanje vozila (1.518.298 KM),
- registraciju motornih vozila (53.001 KM),
- auto-gume (477.692 KM),
- osiguranje vozila (114.747 KM) i
- usluge pranja i održavanja vozila (4.060 KM).

Korištenje službenih vozila u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH je regulirano Pravilnikom o broju, načinu korištenja i održavanju službenih vozila u Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine i Pravilnikom o broju, uvjetima nabave, načinu korištenja i određivanju osoba sa pravom korištenja službenih specijalizovanih vozila u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Pravilnikom je definirano i pravo korištenja službenih motornih vozila za službene potrebe ministrice, dvojice zamjenika ministra i tajnika Ministarstva u trajanju 24 sata dnevno u radne i neradne dane.

5.1.4 Nabava materijala

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 7.837.480 KM koliko iznose proračunom odobrena sredstva za 2018. godinu. Izvršenje je veće za 1.855.653 KM u odnosu na prethodnu godinu. Financijski značajniji troškovi materijala se odnose na:

- hranu i prehrambeni materijal (3.149.400 KM),
- vojni materijal (1.915.747 KM) i
- odjeću, uniforme i platno (1.078.827 KM).

5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2018. godine su ostvareni u iznosu od 5.414.977 KM. Značajniji troškovi odnose se na:

- opravku i održavanje vozila (1.518.298 KM),
- opravku i održavanje opreme (1.487.268 KM) te
- opravku i održavanje zgrada (1.227.683 KM).

5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge

Ukupni izdaci za energiju i komunalne usluge sa 31.12.2018. godine prema podacima u Glavnoj knjizi i podacima u Tabelarnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća iznose 6.836.747 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za:

- energiju (3.456.720 KM),
- lož ulje (1.459.093 KM),
- vodu i kanalizaciju (841.133 KM) i
- centralno grijanje (409.106 KM).

Izdaci za lož ulje: Ukupni izdaci za lož ulje sa 31.12.2018. godine realizirani su u iznosu 1.459.093 KM. Izdaci su nastali u zadnjem kvartalu po potpisivanju ugovora sa dobavljačima nakon okončane procedure javne nabave. Konstatirali smo da je isporuka izvršena sukladno zaključenim ugovorima sa izabranim dobavljačima.

S obzirom na to da Ministarstvo, sukladno važećim zakonskim i podzakonskim propisima, ima pravo na povrat plaćenih trošarina za nabavljeno lož ulje, poduzimane su određene aktivnosti kako bi se osigurali preduvjeti za podnošenje zahtjeva Upravi za neizravno oporezivanje BiH za priznavanje prava na odbitak trošarina na lož ulje. Međutim, Ministarstvo još uvijek nije okončalo sve aktivnosti te još uvijek nije uputilo zahtjev Upravi za neizravno oporezivanje BiH za povrat trošarina na lož ulje.

PREPORUKA 2

Ministarstvo treba hitno okončati potrebne aktivnosti na realizaciji povrata sredstava od plaćenih trošarina i, sukladno važećim zakonskim i podzakonskim aktima, uputiti zahtjev za povrat trošarina za lož ulje Upravi za neizravno oporezivanje BiH.

5.1.7 Ugovorene usluge

Izdaci za ugovorene usluge ostvareni su u iznosu od 3.251.690 KM, što je u odnosu na prošlu godinu veće za 774.622 KM. Značajni izdaci odnose se na:

- usluge održavanja edukacije za policijske službenike (823.917 KM),
- usluge primarne zdravstvene zaštite (754.776 KM),
- protokolarne troškove (430.379 KM),
- izdatke za reprezentaciju (301.588 KM) i
- ostale nespomenute usluge i dažbine (265.600 KM).

Zbog nedostatka sredstava na pozicijama izdataka za energiju i komunalnih usluga, iznos od 434.680 KM za nabave materijala i izdataka za tekuće održavanje je knjižen na pozicijama ugovorenih usluga i to: na izdatke za specijalizaciju i školovanje: 43.205 KM, usluge održavanja tečajeva za policijske službenike: 85.667 KM i protokolarne troškove: 305.808 KM. Time su troškovi na pojedinim kontima u okviru ugovorenih usluga precijenjeni za navedeni iznos.

PREPORUKA 3

Ministarstvo treba evidentirati troškove sukladno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristiti druge zakonske mogućnosti.

5.1.8 Kapitalni izdaci

Ministarstvo je sačinilo namjensku strukturu kapitalnih izdataka na koju je Ministarstvo financija i trezora BiH dalo suglasnost. Ministarstvo je, uz suglasnost Ministarstva financija i trezora BiH, dva puta mijenjalo namjensku strukturu kapitalnih izdataka (u srpnju i 31.12.2018. nakon izvršenog prestrukturiranja) tako da su ukupno odobreni kapitalni izdaci u 2018. godini (bez VKU) iznosili 4.006.000 KM i to za nabavu opreme (2.273.000 KM), nabavu stalnih sredstava u obliku prava (588.000 KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje (1.145.000 KM).

Realizirani kapitalni izdaci sa 31.12.2018. godine iznose 3.472.725 KM ili 87%, a odnose se na nabavu opreme (2.026.887 KM), nabavu stalnih sredstava u obliku prava (369.746 KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje (1.076.092 KM). Od ukupno realiziranog iznosa, 1.817.297 KM se odnosi na izdatke koji su evidentirani na kratkoročnim razgraničenjima i čija će konačna realizacija po zaključenim ugovorima biti u tijeku 2019. godine.

I dalje postoje slabosti unutarnjih kontrola kod planiranja, realizacije, evidentiranja i izvješćivanja o realizaciji ovih izdataka. Određeni izdaci nisu evidentirani na odgovarajuće

proračunsko razdoblje (npr. ugovori iz 2017. godine koji su evidentirani u 2018. godini u iznosu 115.596 KM), u pojedinim slučajevima u privitku dokumentacije se nije nalazio zapisnik o kvalitativnom prijemu opreme, već samo zapisnik o kvantitativnom prijemu (nabava skenera u iznosu 30.701 KM). Određene analitičke pozicije u okviru nabave kapitalnih izdataka realizirane u većem iznosu i drugačijoj strukturi kapitalnih izdataka u odnosu na posljednju odobrenu namjensku strukturu što je posljedica odstupanja stvarne dinamike realizacije plana nabava u odnosu na planiranu te slabosti u procesu komunikacije između organizacijskih jedinica i knjigovodstvene neažurnosti.

PREPORUKA 4

Potrebno je unaprijediti proces planiranja i realizacije kapitalnih izdataka u svim njegovim fazama (od planiranja do evidentiranja i izvješćivanja) te da se u svim slučajevima vrši kvantitativni i kvalitativni prijem robe i opreme.

5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja

Ministarstvo je u tijeku 2018. godine imalo na raspolaganju sredstva za realizaciju četiri višegodišnja kapitalna projekta u ukupnoj vrijednosti 22.970.584 KM čija realizacija je odobrena odlukama Vijeća ministara BiH prethodnih godina. Radi se o projektima: Remont helikoptera, Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, Nabava helikoptera te Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala MO i OS BiH – Perspektiva.

Prenesena sredstva iz 2017. godine iznose 21.633.584 KM, a proračunom za 2018. godinu i odlukama Vijeća ministara BiH u tijeku 2018. godine osigurana su sredstva u iznosu 1.337.000 KM (37.000 KM za program Perspektiva i 1.300.000 KM za nabavu helikoptera).

Ukupna realizirana sredstva višegodišnjih projekata iznose 6.231.027 KM od čega se 6.200.000 KM odnosi na nabavu helikoptera, a 31.027 KM na Program „Perspektiva“. Na ostalim projektima nije bilo realizacije. Nerealizirana sredstva su prenesena u 2019. godinu.

Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća detaljno obrazlaže aktivnosti i realizaciju koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

Remont helikoptera: Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine, na prijedlog Ministarstva, donijelo Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013. - 2014. godina⁹ kojom je Ministarstvu odobreno 7.480.000 KM za remont četiri helikoptera.

Tijekom provođenja procedure ugovaranja remonta helikoptera, okolnosti za realizaciju ovog projekta su se mijenjale pa je Ministarstvo više puta pokretalo postupke nabava, mijenjalo vrstu i broj helikoptera koje će remontirati te produžavalo rokove realizacije projekta. Prema posljednjoj izmjeni navedene Odluke od 22.12.2017. godine¹⁰, projekat je produžen do 2020. godine i to za nabavu usluga remonta dva helikoptera. Odluka o produženju je donesena jer postupak nabave pokrenut u prosincu 2016. godine nije bio okončan.

Postupak nabave (pregovarački postupak sa objavom obavještenja sukladno članku 8. stavak 4. Zakona o javnim nabavama) usluga generalnog remonta i modifikacije navigacijsko-komunikacijske opreme za dva helikoptera u iznosu od 7.480.000 KM sa PDV-om (6.393.162,39 KM bez PDV-a) iz prosinca 2016. godina je poništen početkom 2019. godine, a u tijeku je upravni spor koji je Ministarstvo pokrenulo protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH od 31.7.2018. godine.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 103/13

¹⁰ Služben glasnik BiH broj 2/18

Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH: Vijeće ministara BiH je 30.12.2015. godine donijelo odluku o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine s razdobljem realizacije 2016. – 2018. godina“¹¹, a 10.11.2016. godine Odluku o odobravanju sredstava financiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta u ukupnom iznosu 21.211.000 KM¹².

Ukupno raspoloživa sredstva u 2018. godini za ovaj projekat iznosila su 7.067.000 KM (prijenos iz 2017. godine). Proračunom za 2018. godinu nisu osigurana sredstva navedena u spomenutoj odluci u iznosu 13.996.000 KM. Ministarstvo je u tijeku 2018. godine raspisalo otvoreni postupak za nabavu vozila na koji je izjavljeno više žalbi od kojih su neke od strane Ureda za razmatranje žalbi ocijenjene kao utemeljene. Nakon odluka Ureda za razmatranje žalbi ovaj postupak je poništen, i u tijeku je novi postupak.

Zbog navedene situacije sa postupkom nabave i dinamikom osiguranja finansijskih sredstva, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Ministarstva, donijelo Odluku o izmjeni Odluke o višegodišnjem projektu Osiguranje i unaprjeđenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH sa periodom realizacije 2016. – 2018. godina (broj 272/18 od 27.12.2018. godine)¹³ prema kojoj se period realizacije projekta produžava do 2021. godine.

Nabava helikoptera: Vijeće ministara BiH je 22.12.2017. godine donijelo Odluku o višegodišnjem projektu nabave helikoptera za Ministarstvo obrane i Oružane snage BiH¹⁴. Ovom Odlukom odobrena je nabava dva helikoptera ukupne vrijednosti 65 milijuna KM u cilju osiguranja i unaprjeđenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH za vršenje zakonom propisanih misija. Projekat će se realizirati u razdoblju 2018. – 2021. godina, uz finansijsku potporu Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a na temelju sporazuma između Vlade Sjedinjenih Američkih Država i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj potpori za Bosnu i Hercegovinu. Sredstva u iznosu od 6.200.000 KM osigurana su prestrukturiranjem odobrenog proračuna Ministarstva obrane za 2017. godinu, a 5.000.000 US dolara biće osigurana donacijom iz programa vojne pomoći (FMS – Foreign Military Sales Trust Fund).

Navedenom odlukom Vijeća ministara BiH je definirano da je dinamika financiranja iz proračunskih sredstava u narednom razdoblju uvjetovana usvojenim Globalnim okvirom fiskalne bilance i politika u BiH za srednjoročno razdoblje. Također je navedeno da, ukoliko Ministarstvo odustane od ovog projekta, učešće iz proračunskih sredstava će se u cijelosti potraživati od FMS-a radi njihove naplate na Jedinstven račun trezora.

Odlukom Vijeća ministara BiH o izmjeni i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu nabave helikoptera od 27.12.2018. godine¹⁵, pored gore navedenih sredstava, Ministarstvu je odobreno da prestrukturiranjem proračuna krajem godine osigura dodatna sredstva za ovaj projekat u iznosu 1.300.000 KM.

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 5/16

¹² Službeni glasnik BiH, broj 94/16

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 5/19

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 2/18

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 5/19 od 25.1.2019. godine

PREPORUKA 5

S obzirom da se radi o projektima od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, sukladno utvrđenoj misiji u Zakonu o obrani BiH, preporučamo Ministarstvu da u narednom razdoblju maksimalnu pozornost posveti efikasnoj realizaciji navedenih projekata.

Program "Perspektiva": Ministarstvo od 2014. godine implementira vlastiti „Perspektiva“ program tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH u cilju što brže reintegracije iz vojnog u civilni život (profesionalne vojne osobe, civilne osobe u Oružanim snagama i zaposlenici u Ministarstvu obrane čiji ugovori su istekli i nisu produženi uslijed primjene članka 101. stavak 1. Zakona u službi u Oružanim snagama BiH kojim je definirano ograničenje godina starosti i dužine vojne službe profesionalnih vojnih osoba).

Vijeće ministara BiH je, u 2016. godini, donijelo Odluku o udruživanju sredstava iz proračuna Ministarstva obrane u višegodišnji projekat tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH – Program „Perspektiva“ za razdoblje 2016.-2020. Shodno navedenoj odluci, Zakonom o proračunu za 2018. godinu je za ovaj program Ministarstvu odobreno 37.000 KM. Zajedno sa neutrošenim i prenesenim sredstvima iz 2017. godine u iznosu od 886.584 KM, Ministarstvo je raspolagalo sa ukupno 923.584 KM. U 2018. godini utrošeno je 31.027 KM na poziciji Kapitalni grantovi.

Niska realizacija raspoloživih sredstva posljedica je izmjena Zakona o službi u Oružanim snagama BiH¹⁶ kojima se starosna granica za rad vojnika u OS sa dosadašnjih 35 godina, odnosno 38 godina, pomjerila na 40 godina starosti i 20 godina vojne službe.

Vezano za višegodišnje kapitalne projekte Ministarstva, i dalje su na snazi odluke koje je Vijeće ministara BiH donijelo 30.12.2015. godine za sljedeće višegodišnje projekte:¹⁷

- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH, sa periodom realizacije 2016.–2025. godina“ u iznosu od 300.000.000 KM (300 milijuna KM).
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Školovanje oficira vojno-evidencione specijalnosti avijacija, sa periodom realizacije 2016.–2024. godina“ u iznosu od 7.828.200 KM.
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, sa periodom realizacije 2016.–2018. godina“ u iznosu od 21.211.000 KM.
- Odluka o odobravanju višegodišnjeg projekta „Nabava opreme za izvršenje zadataka pomoći civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe, sa periodom realizacije 2016.–2020. godina“ u iznosu od 8.819.275 KM.

U navedenim odlukama definirano je da će sredstva za financiranje i dinamika financiranja biti regulirana posebnim odlukama Vijeća ministara BiH. Do 31.12.2018. godine osiguran je dio nužnih sredstava za navedene projekte (Projekat Osiguranja i unapređenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH i Projekat Osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila oružanih snaga BiH).

S obzirom na to da se radi o projektima značajnim za Ministarstvo, želimo skrenuti pozornost na to da je potrebno pravodobno poduzeti sve nužne aktivnosti kako bi se eventualni rizici sveli

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj 38/18

¹⁷ Službeni glasnik BiH broj 5/16

na najmanju mjeru te preduprijedili značajniji problemi. To podrazumijeva osiguranje adekvatne organizacijske strukture za realizaciju projekata, kontinuiranu koordinaciju, monitoring, evaluaciju i izvješćivanje o projektima u svim njihovim fazama te pravodobno osiguranje svih nužnih pravnih i financijskih preuvjeta i pretpostavki.

5.2 Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2018. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu 108.821.564 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu 141.827.177 KM.

Značajne stavke bilance stanja odnose se na:

- novčana sredstva (172.107 KM),
- kratkoročna potraživanja (267.443 KM),
- interne financijske odnose (65.373 KM),
- neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (108.316.642 KM),
- kratkoročne tekuće obveze (9.691.767 KM),
- obveze prema zaposlenima (21.439.881 KM) i
- kratkoročna razgraničenja (2.378.887 KM).

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

5.2.1 Sredstva

Kratkoročna potraživanja iskazana u bilanci stanja na 31.12.2018. godine iskazana su u iznosu 267.443 KM i sastoje se od potraživanja od pravnih osoba (543.336 KM) i ostalih potraživanja (- 275.893 KM).

Revizijom je ponovo konstatirano da pojedina potraživanja u okviru grupe konta *Ostala potraživanja* imaju negativan saldo (potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje: -593.690 KM, potraživanja za preplaćene poreze i doprinose: -951 KM, potraživanja za štete od osiguravajućih društava: -1.374 KM, te prelazni račun potraživanja: -38.993 KM) što nije sukladno računovodstvenim pravilima i principima. Na ovaj način postoji i neobjektivan prikaz ukupnih potraživanja jer potraživanja koja imaju negativan saldo umanjuju ukupna potraživanja. Navedeno je posljedica neevidentiranja potraživanja u Glavnoj knjizi te neredovnog sravnjavanja sa uplatama na Jedinstveni račun trezora. Značajan iznos potraživanja je evidentiran u veljači 2019. godine, nakon sačinjavanja izvješća popisnog povjerenstva i nakon što su ista i realizirana (naplaćena). Tijekom revizije su nam predloženi zahtjevi Odsjeka za obračun plaća i naknada upućeni Odsjeku za materijalno-financijske poslove u travnju 2019. godine za evidentiranjem potraživanja temeljem refundacije naknada za bolovanja iz 2017. i 2018. godine u iznosu cca 35.000 KM.

PREPORUKA 6

Potrebno je, prilikom evidentiranja transakcija i knjigovodstvenih promjena u Glavnoj knjizi, osigurati potpuno poštivanje računovodstvenih pravila i načela kako bi iskazana salda na bilančnim pozicijama bila točna i odražavala stvarno stanje. Nužno je redovito vršiti sravnjenje potraživanja i uplata te pravodobno poduzimati sve neophodne aktivnosti kako bi se potraživanja Ministarstva i naplatila.

Nenaplaćena potraživanja (292.880 KM): Ministarstvo još uvijek nije naplatilo potraživanja od poduzeća 'DELIKOMAT' d.o.o. Tomislavgrad, za zakup prostora za postavljanje samouslužnih

aparata za tople i hladne napitke i aparate sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama MO i OS BiH po Ugovoru broj 11-03-33-2313-27/15 od 01.08.2016 i Aneksu ugovora broj 11-03-33-2313-42/15 od 25.10.2017. godine. Sporazum o otplati duga u ratama potpisan je 17.08.2018. godine, ali isti se ne poštuje, jer se rate ne uplaćuju prema ugovorenoj dinamici. Prema potpisanom Sporazumu, ukupan dug Delikomata prema Ministarstvu na dan 31.07.2018. godine iznosio je 277.418 KM. Ministarstvo je putem Pravobraniteljstva BiH poduzelo korake na pokretanju tužbe protiv navedenog poduzeća.

PREPORUKA 7

Ministarstvo je dužno da, bez odlaganja, poduzme aktivnosti kako bi se evidentirala i naplatila potraživanja po navedenom ugovoru te uspostavi efikasan sustav unutarnjih kontrola od ugovaranja, evidentiranja i naplate potraživanja po svim osnovama.

Stalna sredstva: U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz proračuna i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine.

Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 108.316.642 KM, a sastoje se od:

- građevina – vanjska osvjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažni objekti (28.616 KM),
- opreme (309.768.737 KM),
- stalnih sredstava u obliku prava (2.997.832 KM),
- sredstava u pripremi (20.355.955 KM),
- sredstva van uporabe (1.349.823 KM) i
- ispravke vrijednosti stalnih sredstava (226.314.317 KM).

Osnovna povećanja u tijeku godine odnose se na uknjiženje procijenjene vrijednosti sredstava veze i informatičke opreme (9.012.900 KM) i protivoklopnog naoružanja u iznosu od 2.568.738 KM, nabave iz kapitalnih izdataka (1.655.428 KM), primljene donacije (2.727.710 KM), aktiviranje vremenskih razgraničenja, itd.

Iznos evidentiran na sredstvima van uporabe (1.349.823 KM) odnosi se na motorna vozila koja su namijenjena za prodaju. U tijeku godine je iznos od 1.063.151 KM preknjižen na sredstva namijenjena prodaji temeljem odluke o stavljanju sredstava van uporabe. Najznačajnije isknjiženje odnosi se na isknjiženje opreme za prijenos podataka i glasa u korist druge institucije (76.099 KM), prodaja sredstava (96.859 KM), rashodovanje helikoptera (917.910 KM), rashodovanje po popisu, itd.

Sredstva u pripremi (20.355.955 KM): Saldo u iznosu od 16.355.714 KM evidentiran na kontu *Priprema i izgradnja ostalih zgrada* se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine. Od navedenog iznosa 16.094.183 KM preneseno je iz prethodnih godina, dok je iznos od 261.531 KM prenesen sa konta *Oprema u pripremi*. Saldo konta *Oprema u pripremi* (3.992.724 KM) najvećim dijelom se također odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva uslijed istog problema.

5.2.2 Obveze

Kratkoročne tekuće obveze iskazane su u iznosu 9.691.767 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 3.407.173 KM. Značajne kratkoročne tekuće obveze odnose se na obveze prema dobavljačima koje su na 31.12.2018 godine iskazane u iznosu od 9.686.889 KM.

Konfirmacije salda: Na bazi uzorka, za određeni broj dobavljača, poslani su zahtjevi za konfirmacijom salda na 31.12.2018. godine. Analizom primljenih konfirmacija i njihovim poređenjem s Glavnom knjigom Ministarstva, te analizom pregleda neusuglašenih stanja sa dobavljačima koji je sačinjen u računovodstvu Ministarstva, ponovo je utvrđeno da postoje neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima. Također, u računovodstvu je, krajem godine, zaprimljen veliki broj izvoda otvorenih stavki (IOS) koje su, sukladno odredbama Zakona o računovodstvu za pravne osobe, dobavljači dostavili Ministarstvu. Prema pregledu neusuglašenih stanja iz računovodstva Ministarstva, stanje za 27 primljena IOS-a nije bilo usuglašeno. Temeljem dostavljenih konfirmacija za 16 dobavljača ponovo su ustanovljena značajna neslaganja sa saldima u Glavnoj knjizi. Utvrđene razlike se većinom odnose na neusuglašene obveze prema elektrodistribucijama (dugovanja do 2016. godine bivših entitetskih ministarstava obrane, sporne obračunate zatezne kamate koje nisu evidentirane i dr.), koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u suradnji sa dobavljačima, te utvrditi da li i u kojem točno iznosu one predstavljaju obveze Ministarstva.

PREPORUKA 8

Ponovo preporučamo Ministarstvu da procesu usuglašavanja salda dugovanja sa dobavljačima posveti dužnu pozornost, te da stanja dugovanja sa značajnijim dobavljačima periodično usuglašava. Za neusuglašene obveze sa dobavljačima iz ranijeg razdoblja preporučamo da se, u suradnji s danim dobavljačima, utvrdi da li i u kojem točno iznosu one predstavljaju obveze Ministarstva te se poduzmu dalje aktivnosti u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju.

Kratkoročne tekuće obveze prema zaposlenima: 21.439.881 KM se odnose na obveze za:

- plaće (6.130.402 KM),
- obveze za naknade plaća (3.345.955KM),
- ostale obveze za naknade troškova zaposlenih (4.633.591 KM) te
- obveze za poreze i doprinose (7.329.934 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 2.378.887 KM i uglavnom se odnose na razgraničene rashode za nabavu stalnih sredstava i radova na rekonstrukciji i investicionom održavanju po ugovorima zaključenim u 2018. godini, a koji će biti realizirani u 2019. godini (1.817.297 KM).

Razgraničeni rashodi iz 2017. godine: Ministarstvo je sa 31.12.2017. godine u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda za nabavu roba i usluga, evidentiralo iznos od 1.706.242 KM od čega se najveći dio odnosio na ugovore zaključene za radove na rekonstrukciji i investicijskom održavanju (1.134.499 KM). Sa 31.12.2018. godine realizirano je ukupno 1.636.947 KM ili 96%. Ministarstvo je obavijestilo Ministarstvo financija i trezora BiH o neiskorištenim sredstvima u iznosu od 69.295 KM, kako bi se ista oprihodovala. Nerealizirana sredstva odnose se na manje realizirane vrijednosti radova u odnosu na ugovorene te obračunate penale za kašnjenje u realizaciji ugovorenih radova.

5.2.3 Popis sredstava i obveza

- **Popis stalnih sredstava**

Temeljem odluke o redovitom godišnjem popisu imovine, potraživanja i obveza u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH te naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH, izvršen je popis sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara, potraživanja i obveza te sačinjen Izvještaj Središnjeg povjerenstva za popis o izvršenom popisu u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH za 2018. godinu. Popisom je obuhvaćena cjelokupna perspektivna pokretna imovina, neperspektivna pokretna imovina, novčana sredstva u blagajnama, sredstva dana i primljena na privremenu uporabu te objekti na perspektivnim lokacijama. Povjerenstva su uradila pojedinačna izvješća o popisu stalnih sredstava na 31.12.2018. godine. Izvršen je obračun amortizacije pojedinačno po svakom stalnom sredstvu.

Postupcima revizije utvrđene su sljedeće nepravilnosti prilikom popisa sredstava i obveza:

Popis u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine: Na aktivnostima popisa Oružanih snaga BiH, ukupno je bilo angažirano 777 osoba u 252 popisna povjerenstva. Od tog broja, 12 povjerenstava su popisivala novčana sredstva, 47 povjerenstava su bile zadužena za koordinaciju, a 193 povjerenstva su popisivala sredstva i objekte. Popisna povjerenstva su stanja materijalnih sredstava utvrđivala brojanjem i mjerenjem na licu mjesta. Kod popisa streljiva, stvarno stanje je utvrđivano na način da su korišteni podaci sa sanduka za streljivo koji su originalni, zapečaćeni i plombirani koja se metoda može smatrati relativno pouzdanom.

Po izvršenom unosu podataka u popisne liste, a prema planu obračuna inventure, popisna povjerenstva su izvršila obračun inventure. Nakon obračuna inventure na razini jedinica Oružanih snaga, analizirano je knjigovodstveno i stvarno stanje sredstava, utvrđene razlike (manjak i višak) te sačinjena potrebna dokumentacija za pokretanje postupka. Za svaki evidentirani manjak, povjerenstva za popis su sačinila izvješća, uzela izjavu od rukovalaca sredstvom te, sukladno Pravilniku o postupku za naknadu materijalne štete vojnih osoba na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama, sačinila zaključak o pokretanju postupka za naknadu štete.

Popis novčanih sredstava izvršen je u 13 blagajni u zapovjedništvima i jedinicama Oružanih snaga te nisu utvrđena odstupanja knjigovodstvenog stanja od stanja utvrđenog popisom.

Popisna povjerenstva Oružanih snaga BiH su izvršila popis nepokretne perspektivne imovine, odnosno objekte za smještaj ljudstva, skladišta i višenamjenske objekte na perspektivnim lokacijama. Popisom su utvrđeni podaci o veličini, katnosti, lokaciji, namjeni i korisniku objekta. Knjigovodstvena evidencija ovih objekata ne evidentira se na razini Oružanih snaga BiH.

Popisna povjerenstva je su utvrdila kako pojedina stalna sredstva nisu za dalju uporabu i prvobitno namjenu, odnosno da je njihov popravak nerentabilan i neekonomičan. Takva sredstva su predložena za rashodovanje. Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama, koji je stupio na snagu 29.09.2016. godine, utvrđeno je kako će Sektor za nabavu i logistiku, u roku od dvanaest mjeseci od stupanja na snagu Pravilnika, između ostalog, ministru obrane pripremiti na odobravanje nalog o rashodovanju. Iako je rok za donošenje naloga davno istekao, Ministarstvo još uvijek nije donijelo nalog o rashodovanju stalnih sredstava pa se proces rashodovanja stalnih sredstava ne može obaviti do kraja. Također, sredstva predložena za rashod stvaraju poteškoće popisnim povjerenstvima te otežavaju funkcioniranje Oružanih snaga.

Povjerenstvo za koordinaciju je konstatiralo kako je cjelokupan proces provođenja inventure pokrenut pravodobno te je isto imalo pozitivne učinke na proces popisa. Identificirani su određeni problemi i poteškoće pri realizaciji popisa te u cilju unaprjeđenja narednih ciklusa provođenja inventure popisa date određene preporuke. Tako je sugerirano da se standardiziraju obuke popisnih povjerenstava, pokrenu procedure rashodovanja sredstava, ažuriraju sredstva s dodijeljenim ID brojevima, osiguraju ovlaštenu kalibraciju rezervoara. Uočeni su određeni problemi koji otežavaju, usložnjavaju i usporavaju sam proces popisa: u pojedinim jedinicama nisu popunjena ključna mjesta u materijalno-financijskom organu, neadekvatno stanje infrastrukture, opterećenje personala u popisnim povjerenstvima s drugim obvezama tijekom trajanja inventure te prijem robe s tržišta za vrijeme provođenja inventure.

Popis stalnih sredstava Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovano je posebno povjerenstvo od pet članova. Povjerenstvo je izvršilo popis, utvrdilo viškove i manjkove po popisu i sačinilo Izvješće. Popis je izvršen na temelju popisnih lista iz modula stalnih sredstava po uredima i ostalim prostorijama u zgradi sjedišta Ministarstva te magacinu.

PREPORUKA 9

U cilju unaprjeđenja procesa popisa u Ministarstvu, potrebno je što prije donijeti interna akta vezana za rashodovanje stalnih sredstava, kako je to propisano Pravilnikom o financijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama, kako bi se u konačnici Ministarstvo oslobodilo od zastarjelih i neuporabljivih sredstava.

5.2.3.1 *Popis potraživanja i obveza*

Popis potraživanja: Posebno povjerenstvo za popis potraživanja izvršilo je popis potraživanja sa stanjem na 31.12.2018. godine prema podacima u Glavnoj knjizi na dan 21.02.2019. godine. Povjerenstvo je u izvješću navelo da u momentu popisa nisu bila provedena sva knjiženja tako da se stanje potraživanja koje je povjerenstvo konstatiralo razlikuje od stanja iskazanog u Bilanci stanja, ali povjerenstvo nije konstatiralo točan ukupan iznos razlike.

Npr. Popisno povjerenstvo je konstatiralo da *Ostala potraživanja* (grupa 1313) iznose -465.681 KM, dok ova potraživanja u konačnoj GK i Bilanci stanja iznose -275.893 KM. Također, popisno povjerenstvo nije izvršilo popis potraživanja od organa (konto 161111) koja su u Bilanci stanja evidentirana u iznosu 65.373 KM (odnose se na potraživanja od DCA – SAR misiju za zadnji kvartal).

Popis obveza: U izvješću o popisu obveza je navedeno da članovi povjerenstva za popis obveza u vrijeme trajanja popisa nisu bili prisutni te je član Središnjeg popisnog povjerenstva, šef Odsjeka za materijalno-financijske poslove sam izvršio popis obveza sa stanjem na 31.12.2018. godine, uzevši konačno podatke iz Glavne knjige na dan 21.02.2019. godine.

Obveze prema zaposlenim: Ministarstvo je ranije u tijeku godine, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora, vršilo usuglašavanje stanja iz glavne i pomoćne knjige, kao i sravnjenje obveza po osnovu poreza i doprinosa sa nadležnim poreskim upravama. Postupcima revizije ustanovili smo da, kao i prethodne godine, postoje odstupanja stanja na kontima pojedinih obveza u odnosu na dokumentaciju na temelju koje se vrši njihovo evidentiranje. Iako smo usmeno informirani da se spomenuti saldo obveza odnosi samo na plaću za prosinac, revizijom je konstatirano da su iskazane obveze u Glavnoj knjizi manje od obveza po fakturi za plaću za prosinac (cca 400.000 KM). Tijekom revizije nismo dobili odgovor na pitanje na šta se navedena razlika odnosi, odnosno šta čini iskazane obveze po ovom osnovu na 31.12.2018. godine.

Povjerenstvo za popis obveza je u svom izvješću dalo pregled spomenutih obveza, međutim nije konstatiralo navedenu razliku, a samim tim ni uzrok neslaganja.

PREPORUKA 10

Ministarstvo treba nastaviti aktivnosti na utvrđivanju uzroka navedenih odstupanja te, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, izvršiti odgovarajuća knjiženja u Glavnoj knjizi u cilju iskazivanja stvarnog stanja obveza po danom osnovu. Također, potrebno je završiti proces sravnjenja obveza temeljem poreza i doprinosa sa nadležnim poreskim upravama.

Razgraničeni rashodi u iznosu 1.835.293 KM nisu popisani jer su knjiženi nakon izvršenog popisa, tj. 22.2.2019. godine (prilikom popisa razgraničeni rashodi su iznosili 87.290 KM).

Popis potraživanja i obveza nije bio sveobuhvatan jer su knjiženja vršena i nakon izvršenog popisa. Popis potraživanja i obveza je, u principu, podrazumijevao samo prepisivanje stanja po kontima iz Glavne knjige bez usporedbe istog sa stvarnim stanjem, te ispitivanjem opravdanosti iskazanih salda na pojedinim kontima (kao npr. zastarjelost potraživanja i sl.).

PREPORUKA 11

Preporučamo Ministarstvu da popisu potraživanja i obveza posveti dužnu pozornost te poduzme aktivnosti na rješavanju uočenih slabosti. Ponovo ističemo da je za efikasno i efektivno provođenje svih popisnih aktivnosti potrebno osigurati ažurno knjigovodstvo i kvalitetne pripremne aktivnosti. Ministarstvo je sva neophodna knjiženja na bilančnim pozicijama dužno izvršiti prije popisa, a eventualna odstupanja stvarnog stanja, utvrđenog popisom, u odnosu na knjigovodstveno stanje treba konstatirati popisno povjerenstvo te nakon toga provesti odgovarajuća knjiženja.

5.2.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine bivših ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije BiH

Pokretna perspektivna vojna imovina: Ministarstvo je i u 2018. godini nastavilo s aktivnostima procjene i uknjižbe perspektivne vojne imovine, a temeljem Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva. Na temelju odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava, u jedinstven računovodstveni sustav Ministarstva uknjižena su sredstva veze i informatičke opreme (9.012.900 KM) te protuoklopnog naoružanja (2.568.738 KM). Procijenjena je vrijednost pješadijskog i artiljerijskog naoružanja ukupne vrijednosti preko 50.000.000 KM, radioničke opreme vrijednosti od oko 400.000 KM te sitnog inventara i radioničke opreme, ali zaključno s 31.12.2018. godine ova imovina nije bila evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva.

Iako je utvrđeni rok za okončanje procesa procjene i uknjižbe pokretne imovine bio 30.06.2018. godine, ovaj proces još uvijek nije dovršen. Dakle, još uvijek nije omogućeno vrijednosno prikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva za 2018. godinu, kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Neprikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva uzrokuje poteškoće u tretmanu i evidentiranju

Iako je utvrđeni rok za okončanje procesa procjene i uknjižbe pokretne imovine bio 30.06.2018. godine, ovaj proces još uvijek nije dovršen što izravno utječe na točnost iskazanih bilančnih pozicija.

investicijskog održavanja stalnih sredstava. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu, a u procesu revizije se nismo upuštali u pojedinačne

procjene vrijednosti istih. *Napominjemo da procjena imovine i njena uknjižba, odnosno neuknjižba, izravno utječe na točnost iskazanih bilančnih pozicija.* Ministrica obrane je 16.03.2018. godine donijela Odluku za okončanje procesa procjene imovine i uknjiženje pokretne imovine. Kao krajnji rok za okončanje ovog procesa određen je 30.06.2018. godine.

PREPORUKA 12

Imajući u vidu trajanje ovog procesa i definirane rokove, potrebno je da Ministarstvo što prije okonča aktivnosti na procjeni i uknjižbi pokretne perspektivne imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usuglašava s materijalnim evidencijama. Proces povrata materijalnih sredstava Vladi Federacije BiH je okončan, dok se aktivnosti povrata neperspektivnih sredstava Vladi Republike Srpske nastavljaju i u 2019. godini, iako je proces povrata praktično priveden kraju (izvršen povrat 49.449 od 49.560 stavki, odnosno preko 99%).

5.4. Pregled dinamike zapošljavanja

Prema pregledu dinamike zapošljavanja u razdoblju od 1.1. do 31.12.2018. godine, u Ministarstvu je planirano 10.011 zaposlenih, a to je i broj zaposlenih odobren Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu¹⁸. Ukupan broj zaposlenih na kraju godine bio je 9.945. Od tog broja, 874 se odnosi na civilna, a 9.071 na vojne osobe.

U tijeku godine u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH je izvršen prijem 759 zaposlenih od čega se 51 odnosi na civilne osobe, a 708 na profesionalne vojne osobe. U istom razdoblju Ministarstvo je po raznim osnovama napustilo 538 osoba i to 79 civilnih osoba te 459 profesionalnih vojnih osoba. Pregled dinamike zapošljavanja uključuje i interne premještaje i unaprjeđenja.

U tijeku godine u Ministarstvu i Oružanim snagama je zaposlena 51 civilna osoba. Od tog broja, 25 osoba je zaposleno putem javnog oglasa na neodređeno vrijeme (devet državnih službenika i 16 zaposlenika), 13 na određeno vrijeme (od čega je pet osoba imenovano na mjesta šefa kabineta ministricе te savjetnike ministricе i savjetnike zamjenika ministricе), a 13 osoba je interno premješteno. Interni premještaji državnih službenika su obavljani nakon provedenog internog natječaja.

6. JAVNE NABAVE

Navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tijekom revizije procesa javnih nabava:

Uočen je protek značajnog vremenskog razdoblja od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem;

Ministarstvo je sukladno Zakonu o javnim nabavama 22.02.2018. godine donijelo Plan javnih nabava za 2018. godinu te u tijeku godine izvršilo tri izmjene plana. Postupke

¹⁸ Službeni glasnik BiH broj: 8/18

javni nabava provode povjerenstva formirana posebno za svaki postupak javne nabave. Ministarstvo je planiralo provesti javne nabave u vrijednosti od 27.160.356 KM. Provedeno je 188 postupaka javni nabava ukupne vrijednosti 15.543.692 KM, od čega:

- 59 otvorenih postupaka u vrijednosti od 12.525.813 KM,
- 19 konkurentskih postupaka u vrijednosti od 410.191 KM,
- četiri ograničena postupka u vrijednosti od 328.298 KM,
- 24 pregovaračka postupka uključujući i aneks II u vrijednosti od 1.966.744 KM,
- jedan postupak primjenom izuzeća od Zakona o javnim nabavama u iznosu od 26.576 KM, te
- 77 izravnih postupaka.

Predmetom revizije bile su određene, finansijski značajnije i, prema profesionalnoj procjeni revizora, rizičnije procedure javni nabava. Temeljem revidiranih procedura javni nabava provedenih u 2018. godini, navodimo opća zapažanja i slabosti u procesu javni nabava:

- Planom nabava je predviđeno da se određene procedure javni nabava okončaju u prvom kvartalu, a u stvarnosti nijedna od procedura javni nabava nije pokrenuta prije mjeseca ožujka, tako da nisu mogle ni biti okončane u prvom kvartalu. Kašnjenje u pokretanju procedura javni nabava uočeno je i u ostalim kvartalima;
- Uočen je protek značajnog vremenskog razdoblja od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem;
- Tenderska dokumentacija u određenim slučajevima pored detaljnog opisa predmeta nabave sadrži i pozivanje na određene robne marke sa ili bez navođenja oznake „ili ekvivalent“, a isto je sukladno Zakonu o javnim nabavama moguće primijeniti samo ako se predmet nabave ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati;
- Ministarstvo nije u svim slučajevima posvetilo dovoljno pozornosti istraživanju tržišta, odnosno isto nije dokumentiralo na adekvatan način. Obveza istraživanja tržišta i njegovog dokumentiranja definirana je, između ostalog, i Pravilnikom o planiranju, organiziranju i izvršavanju logističkih potreba u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine koji je donesen u 2018. godini;
- U zaključenim kupoprodajnim ugovorima, Ministarstvo je definiralo rok za isporuku roba, radova i usluga, koji se veže za izdavanje narudžbenice, ali bez da je definiran rok za izdavanje narudžbenice;
- Ministarstvo nije u svim slučajevima adekvatno izvršilo procjenu vrijednosti javni nabava. Procedure javni nabava u kojima su cijene dostavljenih ponuda značajno prelazile procijenjenu vrijednost nabave su poništene, a, u slučaju da ponuđena cijena nije značajno prelazila procijenjenu vrijednost, izvršena je preraspodjela sredstava i procedure su okončane zaključenjem ugovora;
- Uspostavljena je evidencija o primljenim bankovnim garancijama u 2018. godini, ali sustav unutarnjih kontrola u Ministarstvu u svim slučajevima ne funkcionira kad je u pitanju proces aktiviranja i naplate primljenih bankovnih garancija za uredno izvršenje ugovora (Ministarstvo nije realiziralo bankarsku garanciju za dobro izvršenje ugovora u vrijednosti 24.877 KM).

PREPORUKA 13

Potrebno je detaljno analizirati uočene slabosti vezane za javne nabave te dodatno unaprijediti sustav unutarnjih kontrola procesa javnih nabava.

Ministarstvo je predvidjelo provođenje e-aukcije za postupke javnih nabava kod kojih se, kao kriterij za dodjelu ugovora, koristi najniža cijena, za 29% planiranih postupaka javnih nabava, što nije sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije. Navedenim Pravilnikom definirano je da su ugovorni organi dužni predvidjeti provođenje e-aukcija za najmanje 50% postupaka javnih nabava u 2018. godini.

PREPORUKA 14

Potrebno je da Ministarstvo u narednom razdoblju uskladi planirani broj postupaka javne nabavke za koje se planira provesti e-aukcija sa odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu korištenja e-aukcije.

Revidiranjem pojedinih postupaka javnih nabava, utvrdili smo sljedeće nepravilnosti:

6.1. Nabava telekomunikacijske opreme

Temeljem odluke o nabavi, pokrenut je otvoreni postupak nabave telekomunikacijske opreme (lot 1 - materijal za opravku i održavanje, lot 2 - mrežna oprema za prijenos podataka i glasa, lot 3 i lot 4 - radijska, televizijska i komunikacijska oprema) procijenjene vrijednosti 104.641 KM bez PDV-a. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 38 ponuđača, a 17 izmjenu tenderske dokumentacije. Do roka predviđenog za prijem ponuda dostavljene su tri ponude za lot 1 i lot 3, dvije ponude za lot 2 i jedna ponuda za lot 4. Sve ponude su ocijenjene kao kvalificirane i bile su predmet vrednovanja. Postupak javne nabave nije ponavljan i nije bilo žalbi ponuđača u postupku. Vrijednost zaključenog ugovora za lot 1 iznosi 14.057 KM, za lot 2 70.402 KM i za lot 3 10.952 KM. Ministarstvo je poništilo postupak nabave za lot 4 jer je cijena u dostavljenoj ponudi značajno prelazila maksimalni iznos naznačen u tenderskoj dokumentaciji.

Uvidom u tehničku dokumentaciju konstatirali smo da je ista imala vidljive elemente pozivanja na robe određene robne marke (telefon) pri čemu nije korišten pojam ekvivalent. Pored navedenog, tražen je faks aparat određenog proizvođača, a izabrani ponuđač je dostavio ponudu faks aparata drugog proizvođača koja ne zadovoljava sve tražene karakteristike. Odabrani ručni radio uređaji također ne zadovoljavaju tehničku specifikaciju.

PREPORUKA 15

Tehničke specifikacije treba prilagoditi stvarnim potrebama i osigurati da iste zadovoljava više proizvođača, kako bi se osiguralo dosljedno poštovanje temeljnih načela Zakona o javnim nabavama i na ekonomičniji način nabavljala potrebna oprema. Ministarstvo mora detaljno evaluirati ponude i prihvaćati isključivo one ponude koje zadovoljavaju sve tenderskom dokumentacijom postavljene uvjete.

6.2. Nabava aviokarata

Procedura izbora dobavljača za nabavu aviokarata procijenjene vrijednosti 1.764.103 KM, bez PDV-a, koja je započeta u 2017. godini, okončana je u 2018. godini poništenjem postupka javne nabavke iz razloga što nijedna ponuda nije prihvatljiva za ugovorni organ.

Naime, Ministarstvo je 23.04.2018. godine donijelo odluku o izboru ponuđača Centrotrans Eurolines d.d. Sarajevo kao najpovoljnijeg na koju je ponuđač Euroline travel d.o.o. Banja Luka izjavio žalbu Uredu za razmatranje žalbi BiH. Rješenjem Ureda od 11.07.2018. godine žalba je usvojena te poništena odluka Ministarstva o izboru najpovoljnijeg ponuđača i predmet vraćen na ponovni postupak. Također, navedeni ponuđač je pred Sudom BiH 14.08.2018. godine pokrenuo upravni spor protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi od 11.07.2018. godine, jer je, prema navodima tužitelja, isto kontradiktorno. Sukladno Rješenju Ureda za razmatranje žalbi od 11.07.2018. godine, Ministarstvo je 06.08.2018. godine donijelo odluku o poništenju postupka javne nabave aviokarata iz razloga što nijedna ponuda nije prihvatljiva za ugovorni organ. Dobavljač Centrotrans Eurolines d.d. Sarajevo je izjavio žalbu Uredu za razmatranje žalbi na ovu odluku, a Ured je rješenjem od 23.10.2018. godine žalbu odbio kao neutemeljenu.

Nova procedura nabave nije pokrenuta do kraja 2018. godine, tako da je nastavljena praksa iz 2017. godine da se nabava aviokarata vrši gotovinski, putem blagajne, odobravanjem akontacije osobi koje ide na službeni put i pravdanjem troškova aviokarata prilikom realizacije putnog naloga. Nabava je uglavnom vršena kod ranije izabranog dobavljača sa kojim je ugovor istekao u kolovozu 2017. godine, a uvidom u fakture utvrđeno je da se naplaćuje ista cijena agencijske usluge u visini od 70 KM po kupljenoj karti, iako je ugovor istekao u kolovozu 2017. godine. Ukupni izdaci za troškove prijevoza u inozemstvo javnim sredstvima u 2018. godini, koji se najvećim dijelom odnose na nabavu aviokarata, iznose 397.617 KM.

PREPORUKA 16

S obzirom na to da Ministarstvo nema izabranog ponuđača za nabavu aviokarata već duže razdoblje, potrebno je poduzeti sve nužne aktivnosti kako bi se procedura javne nabave provele u što skorije vrijeme.

6.3. Nabava vojne opreme

Temeljem odluke o pokretanju postupka nabave vojne opreme, proveden je otvoreni postupak javne nabave procijenjene vrijednosti 193.854 KM koji je sadržavao šest lotova. Obavještenje o javnoj nabavi objavljeno je na portalu javnih nabava. Povjerenstvo za nabavu je konstatiralo kako je pristiglo šest kvalificiranih ponuda. Nakon ocjene i vrednovanja ponuda, povjerenstvo je dalo preporuku da se zaključe ugovori s najpovoljnijim ponuđačima. Odluka o izboru najpovoljnijih ponuđača donesena je 11.06.2018. godine, nakon čega su potpisani ugovori sa ponuđačima.

Detaljno je testirana dokumentacija za lot 1 i lot 5. Okvirni sporazumi na tri godine sa izabranim dobavljačima zaključeni su 29.08.2018. godine za lot 1 u vrijednosti od 381.255 KM, te 14.08.2018. godine za lot 5 u vrijednosti od 166.500 KM.

Pravilnikom o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH predviđeno je da, ako se tenderskom dokumentacijom zahtijeva dostavljanje uzoraka za robe, povjerenstvo za nabave preuzima uzorke zajedno sa ponudama. Nadalje, Zakonom o javnim nabavama BiH je predviđeno da svaka ponuda obvezno mora sadržavati dokaze o finansijskoj, tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti.

Tenderskom dokumentacijom, konkretnije Aneksom 6 - Nacrt ugovora, predviđena je obveza prodavača da, nakon potpisivanja ugovora, a najkasnije u roku od 30 dana, izradi uzorke određenih roba i iste dostavi kupcu. Uz uzorak robe, prodavač je u obvezi dostaviti i certifikat o kvalitetu. Predviđeno je da, nakon što kupac da pozitivno mišljenje na dostavljeni uzorak, odnosno odobri isti, obvezan je prodavaču dostaviti narudžbenicu da izvrši isporuku predmetne robe. Dakle, ugovorni organ zahtjeva dostavljanje uzoraka naknadno, odnosno nakon izbora najpovoljnijeg ponuđača i zaključivanja ugovora.

Na ovaj način definirana tenderska dokumentacija nije sukladna internom Pravilniku o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH kao niti temeljnim načelima Zakona o javnim nabavama. Neprimjenjivanjem odredbi internog akta vezano za javne nabave, nepotrebno se produžuje trajanje cjelokupne procedure javne nabave.

PREPORUKA 17

Potrebno je uskladiti uvjete definirane tenderskom dokumentacijom sa zahtjevima iz Pravilnika o planiranju, organiziranju i izvršenju logističkih potreba u Ministarstvu i OS BiH, kako bi se proces javnih nabava obavljao što efikasnije.

6.4. Nabava hrane

Nabava hrane provedena je otvorenim postupkom procijenjene vrijednosti 2.450.982 KM, bez PDV-a, sa predviđenim potpisivanjem okvirnog sporazuma na tri godine. Nabava je podijeljena u 11 lotova. Tenderskom dokumentacijom definirani su uvjeti za kvalifikaciju dobavljača u smislu osobne, ekonomske i profesionalne sposobnosti te tehničke sposobnosti. Tehničke karakteristike su definirane tehničkim uvjetima za artikle hrane koji se koriste po planu ishrane u Oružanim snagama od 06.12.2017. godine, dok su količine pojedinih artikala navedene u tenderskoj dokumentaciji.

Tendersku dokumentaciju preuzelo je ukupno 25 dobavljača, a u predviđenom roku primljene su tri ponude za sve lotove. Povjerenstvo je izvršilo evaluaciju primljenih ponuda te napravilo rang listu i dalo preporuku da se izaberu najpovoljniji dobavljači. Okvirni sporazumi su, sukladno tenderskoj dokumentaciji, potpisani na tri godine u visini procijenjene vrijednosti za pojedine lotove. Nakon pribavljenog mišljenja Pravobraniteljstva BiH, potpisani su ugovori na jednu godinu.

Nisu uočene bitnije nepravilnosti prilikom provođenja procedure javne nabave hrane, osim za lot 3. Naime, u tenderskoj dokumentaciji, u zahtjevima vezano za tehničku i profesionalnu sposobnost, traženo je da dobavljač ima uspješno iskustvo u realizaciji najmanje jednog ugovora čiji su karakter i kompleksnost isti onima koji se odnose na ponuđenu robu za razdoblje 01.01.2016. godine do dana dostavljanja ponuda. Izabrani ponuđač nije dostavio potvrdu koja dokazuje da je u traženom razdoblju izvršena isporuka roba koje su po karakteru iste kao i nabava definirana u tenderskoj dokumentaciji.

PREPORUKA 18

Povjerenstvo, prilikom pregleda i evaluacije ponuda, treba cijeniti dostavljene dokaze sukladno zahtjevima definiranim u tenderskoj dokumentaciji, a ponude koje nisu u skladu sa istom odbaciti kao nepotpune.

6.5. Nabava motornih vozila

Ministarstvo je u 2018. godini pokrenulo postupak javne nabave službenih motornih vozila. Postupak javne nabave službenih specijaliziranih vozila za potrebe Oružanih snaga BiH, broj 11-03-26-2236-3/18, je pokrenut u kolovozu 2018. godine, a radi se o pregovaračkom postupku sa objavom obavještenja.

Ukupna vrijednost predmetne nabave je 18.129.059 KM bez PDV-a (21.211.000 KM sa PDV-om). Za 2018. godinu je planirana realizacija u iznosu od 6.040.170 KM bez PDV-a. Predmeti nabave su podijeljeni u 28 lotova.

Analizom tenderske dokumentacije, revizija nije uočila formalne nedostatke, ali, opreza radi, naglašavamo da se radi o izrazito kompleksnom postupku javne nabave u pogledu obujma dokumentacije, broja predmeta nabave, broja lotova, kao i izabrane procedure. Nadalje, tijekom postupka su izjavljene četiri žalbe potencijalnih ponuđača u smislu odabranog postupka javne nabave. Ministarstvo je uputilo izjašnjenja, te je postupak po žalbama u tijeku.

7. OSTALO

7.1. IT revizija

Projekat uspostave elektronske podrške poslovnim procesima DMS: Ugovor za implementaciju Projekta uspostave elektronske podrške poslovnim procesima na bazi Oracle Web Content Servera je zaključen 23.12.2014. godine u iznosu od 245.051 KM sa PDV-om. Faktura je zaprimljena krajem prosinca 2015. godine i u siječnju 2016. godine realizirana u cijelosti kada je projekat trebao biti realiziran i kada je realizacija projekta praktično bila u početnoj fazi.

U radno okruženje MO i OS BiH tijekom 2017. godine izvršen je transfer četiri od sedam aplikativnih modula. Kroz aneks dinamičkog plana za tehničku primopredaju sustava elektronskog poslovanja krajem 2018. godine su realizirana i u radno okruženje stavljena preostala tri modula. Prema zapisniku o prijemu sustava elektronske podrške poslovnim procesima, ponuđač je razvio predmetne module sukladno specifikacijama. Testiranjem rada modula, Ministarstvo je uočilo da isti ne podržavaju u cijelosti potrebe poslovnih procesa za koje su razvijeni, jer je u međuvremenu došlo do promjena procedura u tim poslovnim procesima ili određene funkcionalne potrebe nisu prepoznate kod iskazivanja zahtjeva za razvoj sustava.

PREPORUKA 19

Ministarstvo treba omogućiti da uspostavljeni DMS sustav u cijelosti podrži potrebe poslovnih procesa za koje je namijenjen.

Videokolaboracioni sustav: Kroz izmijenjenu namjensku strukturu proračuna za 2016. godinu, umjesto sredstava za uspostavu *backup* sustava, odobrena su sredstva za uspostavu video kolaboracionog sustava, a nabava istog nije realizirana u 2016. Postupak javne nabave, procijenjene vrijednosti 360.000 KM sa PDV-om, pokrenut je putem otvorenog postupka krajem kolovoza 2017. godine. Nakon duže žalbene procedure, Ministarstvo je donijelo Odluku o poništenju postupka javne nabave. Protiv donesene odluke je izjavljena žalba Uredu za razmatranje žalbi koja je, rješenjem broj JH2-01.07-1-616-6/18 od 6.11.2018. godine,

odbačena kao neutemeljena. Sredstva planirana u 2018. godini za video kolaboracioni sustav nisu realizirana. Kašnjenje u provođenju procedura javnih nabava za posljedicu može imati, i ima, nerealizaciju proračunskih sredstava u predviđenom razdoblju, kao i stvaranje dodatnog problema osiguranja sredstava za iste namjene u narednom razdoblju.

PREPORUKA 20

Ministarstvo treba poduzeti radnje u cilju realizacije projekta video kolaboracionog sustava.

Modul za praćenje zaliha: Ministarstvo obrane BiH, u okviru informacijskog sustava financijskog upravljanja (ISFU), koristi modul za praćenje zaliha. Revizijom Ministarstva sagledano je stanje modula u odnosu na prethodno razdoblje i date preporuke. Početkom 2019. godine sve zalihe su prebačene u novi sustav.

Preslikavanje stanja novih zaliha iz skladišta u modul zaliha uvjetovano je kompleksnom organizacijom Oružanih snaga BiH i Ministarstva obrane BiH pa ono može trajati i nekoliko sedmica što nepovoljno utiče na ažurnost modula te otežava upravljanje zalihama. Ministarstvo financija i trezora BiH doniralo je određen broj računara u cilju uvezivanja i praćenja stanja zaliha na razini brigada i bataljona. U proteklom razdoblju svi računari, izuzev jednog, su stavljani u funkciju.

Temeljem uvida u rad modula za praćenje zaliha, uočeno je da isti vuče sve podatke od kada je stavljen u uporabu tako da su sva izvješća opsežna i nepregledna jer prikazuju podatke od 2015. godine. Trenutno modul nema mogućnost zatvaranja razdoblja te otvaranja početnih stanja. Kvaliteta izvješćivanja modula zaliha trenutno ne zadovoljava potrebe Ministarstva. Rukovatelji u skladištima nemaju uvid u stanje zaliha u modulu. Pred kraj godine, odnosno prije inventure, vrši se spravljanje ručnih evidencija koje se vode sa stanjem u modulu, a isto bi trebalo vršiti kontinuirano tijekom cijele godine ili putem pristupa modulu od strane osoba koje su zadužene za vođenje skladišta ili putem dostavljanja dokumenata iz modula koji će pratiti svaki ulaz ili izlaz iz skladišta. Određena polja u novom modulu još uvijek nisu u skladu sa Naputkom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH. Provedena je interna obuka zaposlenih za rad u modulu zaliha.

Preporuka 21

Potrebno je oformiti povjerenstvo koje će sagledati sve zahtjeve korisnika i nedostatke modula zaliha, kao što su nemogućnost zatvaranja razdoblja, nedostaci u izvješćivanju, usklađenost sa Naputkom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH i slično, te, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, predložiti konkretne mjere u cilju rješavanja problema, unaprjeđenja i što kvalitetnijeg rada modula zaliha.

Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom: Ministarstvo obrane BiH, unutar ISFU sustava, koristi Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom. Revizijom Ministarstva sagledano je stanje modula u odnosu na prethodno razdoblje i date preporuke. Uočeno je da jedan dio stalnih sredstava još uvijek nije prenesen u novi sustav te se vodi u starom sustavu. Razlog tome je prije svega neusklađenost postojeće nomenklature. Da bi se stalna sredstva prenijela iz starog u novi sustav potrebno je da se kreiraju prijedlozi novih naziva sredstava te se procijeni njihova vrijednost kako bi se omogućio unos u novi modul. Jedan broj sredstava nije se vodio u odgovarajućem sustavu pa su neka stalna sredstva vođena kao zalihe, i obrnuto. Spomenuto

otežava popis i upravljanje dugotrajnom imovinom. Pokrenute su određene aktivnosti, u formi izdavanja naredbi, a u cilju prevazilaženja spomenutih problema.

PREPORUKA 22

Potrebno je okončati nužne aktivnosti i svu dugotrajnu imovinu objediniti u novi modul za upravljanje dugotrajnom imovinom. Pored toga, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH, provoditi konsultacije u cilju što efikasnijeg korištenja modula te upravljanja dugotrajnom imovinom.

7.2. Sudbeni sporovi

Ministarstvo je tijekom 2018. godine postupalo u ukupno 111 parničnih sporova pred sudovima u BiH. Ukupna vrijednost navedenih sporova, prema tužbenim zahtjevima, je 337.997 KM. Visina ukupnog iznosa svih uvaženih tužbenih zahtjeva, u prvostupanjskom postupku (u cijelosti ili djelomično) je 158.106 KM, što je približno 50% u odnosu na zbir svih tužbenih zahtjeva.

Slično kao i prethodne godine, približno 90% sporova odnosi se na potraživanja iz radnog odnosa po različitim osnovama (naknada štete, naknada za prijevoz, razlike činova i sl.). Ostali sporovi su upravni sporovi radi poništenja rješenja, odnosno parnični sporovi.

PREPORUKA 23

Ministarstvo treba posvetiti dužnu pozornost problematici sporova iz radnog odnosa te poduzeti potrebne korake kojima bi se smanjio broj tužbenih zahtjeva po osnovu prava iz radnog odnosa.

Vezano za spor Ministarstva sa firmom "Scout" d.o.o. Zagreb, koji je okončan pravomoćnom presudom u korist tužitelja, strane su se sporazumjele o njenom sukcesivnom izvršenju. Napominjemo da se radi o ispunjavanju obveza prema ugovoru o prodaji oružja i municije čija je vrijednost, prema tužbenom zahtjevu, 20.000.000 KM, a koji je drugostupanjskom presudom, po žalbi Ministarstva, presuđen u korist tužitelja.

Pored navedenih sporova, pravno lice C.I.B.O.S d.o.o. Sarajevo je, pred nadležnim sudom, pokrenuo upravni spor radi poništenja Odluke o poništenju javnog oglasa za prodaju sekundarnih sirovina Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine broj 11-03-26-525-69/16 od 30.06.2017. godine. Predmetni tužbeni zahtjev nije uvršten u tabelu s obzirom na to da se radilo o upravnom sporu, ali je tužitelj 27.03.2019. godine uredio tužbeni zahtjev u smislu parničnog spora, te istakao zahtjev za naknadu štete u iznosu od 700.906 KM.

Potrebno je napomenuti da je, u svezi sa predmetnim postupkom prodaje sekundarnih sirovina, 28.2.2019. godine pokrenut i drugi parnični postupak tužbom drugog ponuđača, Lucius d.o.o. Vitez, sa istaknutim zahtjevom za naknadu štete u visini od 1.235.089 KM. Također, 05.09.2018. godine objavljen je drugi javni oglas za prodaju sekundarnih sirovina Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine broj 11-03-26-525-133/16. Odluka o odabiru ponuđača ili poništenju postupka nije bila donesena do završetka revizije,. Ponuđač Modernizacija d.o.o. Gradačac se Ministarstvu obrane obratio opomenom pred utuženje, a u smislu donošenja odluke kojom bi se okončao postupak.

PREPORUKA 24

Situacija u svezi prodaje sekundarnih sirovina, imajući u vidu kompleksnost nastale situacije, visine tužbenih zahtjeva i potencijalni rizik, treba da bude prioritet u rješavanju i postupanju Ministarstva.

7.3. Donacije

Novčane donacije: Ministarstvo je u 2018. godini raspolagalo novčanim sredstvima koja potječu iz donacija u ukupnom iznosu od 1.393.187 KM. Od ukupno raspoloživih sredstava u jednom projektu od 1.364.418 KM realiziran je iznos od 80.637 KM. Ostala sredstva koja se prenose iz prethodnih godina odnose se na 4 donacije ukupne vrijednosti od 28.768 KM. Ministarstvo nije poduzelo konkretne aktivnosti na efikasnom upravljanju i praćenju realizacije donatorskih sredstava.

PREPORUKA 25

Ministarstvo treba što hitnije poduzeti mjere kako bi se donatorska sredstva koja su prenesena iz ranijeg razdoblja što prije efikasno realizirala.

Naturalne donacije: Po prezentiranim podacima u tijeku 2018. godine vrijednost primljenih doniranih sredstva po internim evidencijama iznosi 3.268.931 KM sa plaćenim PDV-om i špedicijom (vrijednost samih donacija iznosi 2.727.710 KM). Značajniji iznosi odnose se na donacije vlade SAD-a.

Najveći dio Odluka o povećanju vrijednosti doniranih sredstava je donesen u zadnjem kvartalu 2018. godine. Postupkom revizije, ponovo su uočene određene manjkavosti koje se odnose na to: da je značajan protok vremena u kompletiranju potrebne dokumentacije za knjiženje, da nije uspostavljen sustav usuglašavanja evidencija u Glavnoj knjizi sa jedinstvenim sveobuhvatnim evidencijama primljenih naturalnih donacija na razini Ministarstva i Oružanih snaga BiH i na temelju koje bi se na vrijeme poduzimale aktivnosti da iste budu ažurno evidentirane u poslovne evidencije uz osiguranje potpune dokumentacije, itd.

Pored toga, zaprimljena su određena sredstva u prethodnim godinama iz donacija koja su u 2018. godini uknjižena u poslovne evidencije, kao i određena sredstva iz donacija koja nisu uknjižena u poslovne knjige Ministarstva u 2018. godini, a zbog složenog procesa identifikacije sredstava će biti uknjižena u narednom razdoblju.

PREPORUKA 26

Preporučamo da se uspostavi efikasan način prijema i evidentiranja naturalnih donacija te, u suradnji sa osobama uključenim u ovaj proces, pravovremeno poduzimaju aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja s obzirom na to da isto ima utjecaja na realno iskazivanje bilančnih pozicija.

8. KOMENTARI

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o financijskoj reviziji za 2018. godinu. U komentarima su uglavnom dana obrazloženja prezentiranih nalaza s kojima smo i tijekom revizije bili upoznati i koje smo cijenili prilikom sačinjavanja izvješća i davanja preporuka te iskazan stav rukovodstva o namjeri realizacije danih preporuka u narednom razdoblju.

Kako nisu dostavljeni novi dokazi niti prezentovane nove činjenice, ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o reviziji za 2018. godinu.

Rukovoditelj Odjela i voditelj tima za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Nataša Avdalović, viši revizor, v.r.

Danijel Jozić, viši revizor, v.r.

Seida Kapo, revizor, v.r.

Srđan Krajišnik, revizor, v.r.

Anisa Jusić, revizor, v.r.

Enes Alić, revizor, v.r.

Slaviša Vuković, IT revizor, v.r.

Sadmir Teskeredžić, revizor za pravne poslove, v.r.

Privitci

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2018. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Procent 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	279.250.000	-700.000	278.550.000	275.342.185	99
Bruto plaće i naknade	190.813.000	0	190.813.000	188.581.510	99
Naknade troškova zaposlenih	54.021.000	1.100.000	55.121.000	55.121.000	100
Putni troškovi	3.056.000	-200.000	2.856.000	2.832.256	99
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	865.000	-100.000	765.000	547.061	72
Izdaci za energiju i kom. usluge	6.164.000	680.000	6.844.000	6.836.747	100
Nabava materijala	8.209.000	-370.000	7.839.000	7.837.480	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	4.910.000	-200.000	4.710.000	4.297.047	91
Unajmljivanje imovine i opreme	126.000	0	126.000	43.051	34
Izdaci za tekuće održavanje	6.725.000	-1.310.000	5.415.000	5.414.977	100
Izdaci za osiguranje	815.000	0	815.000	590.001	72
Ugovorene i druge posebne usluge	3.546.000	-300.000	3.246.000	3.241.053	100
2. Kapitalni izdaci	4.606.000	-600.000	4.006.000	3.472.725	87
Nabava zemljišta	0	0	0	0	
Nabava građevina	0	0	0	0	
Nabava opreme	2.468.000	-195.000	2.273.000	2.026.887	89
Nabava ostalih stalnih sredstava	748.000	-160.000	588.000	369.746	63
Rekonstrukcija i invest.održavanje	1.390.000	-245.000	1.145.000	1.076.092	94
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	37.000	22.933.584	22.970.584	6.231.027	27
Helikopteri-nabava		7.500.000	7.500.000	6.200.000	83
Helikopteri-remont		7.480.000	7.480.000	0	0
Motorna vozila		7.067.000	7.067.000	0	0
Perspektiva	37.000	886.584	923.584	31.027	3
			0		
5. Novčane donacije	0	1.393.187	1.393.187	80.637	6
Donacije SAD-a		103	103		0
Donacije Prijateljske zemlje		15.782	15.782		0
Donacije PSOTC		1.364.419	1.364.419	80.637	6
Donacije NUPI		7.717	7.717		0
Donacije CISM		5.167	5.167		0
6. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
7. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	283.893.000	23.026.771	306.919.771	285.126.574	93

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo dana _____ 2019. godine.

Ministrica:
Marina Pendeš

Bilanca stanja na dan 31.12.2018. godine

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	504.923	666.765	76
Novčana sredstva	172.107	185.343	93
Kratkoročna potraživanja	267.443	230.409	116
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi	65.373	251.013	26
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	108.316.642	144.759.011	75
Stalna sredstva	334.630.958	318.280.410	105
Ispravka vrijednosti	226.314.317	173.521.399	130
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	108.821.564	145.425.776	75

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	33.510.536	29.956.919	112
Kratkoročne tekuće obveze	9.691.767	6.284.594	154
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obveze prema zaposlenima	21.439.881	21.612.600	99
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	2.378.887	2.059.725	115
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Izvori sredstava	108.316.642	144.759.011	75
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	141.827.177	174.715.931	81
------------------------------	--------------------	--------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koji radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo dana _____ 2019. godi

Ministrica:
Marina Pendeš

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća sukladno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvješća za 2018. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15 i 91/17) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno da postupa sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 8/18) i pratećim naputcima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 19.4.2019. godine

Ministrica

Marina Pendeš